

РОЗДІЛ 4

Наукові повідомлення

Порівняльний аналіз тенденцій розвитку дистанційних технологій навчання в Україні та ЄС

О. Вас. Кубаткоⁱ, Т. В. Пімоненкоⁱⁱ, О. Вікт. Кубаткоⁱⁱⁱ

Перехід до інформаційного суспільства та швидкі темпи інформатизації спричиняють розвиток та використання сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі. У статті авторами розглянуто зарубіжний та вітчизняний досвід функціонування дистанційної форми навчання. Зокрема, проаналізовано досвід зарубіжних вищих навчальних закладів щодо використання дистанційних технологій навчання та визначено їх ставлення до розвитку і поширення даної форми навчання. Виокремлено вітчизняне законодавче регулювання дистанційної форми навчання. Проаналізовано діяльність вищих навчальних закладів в країнах Європи щодо впровадження дистанційних форм навчання. Авторами систематизовано переваги та недоліки дистанційної форми навчання, як для вищих навчальних закладів, так і для майбутніх абітурієнтів. Визначено, що дистанційна форма навчання є перспективним напрямом розвитку академічної мобільності студентів.

Ключові слова: академічна мобільність, дистанційна форма навчання, інформаційні технології, освіта, університет.

Абревіатури:

ВНЗ – вищий навчальний заклад
ДН – дистанційне навчання

УДК: 37.018.43(477):061 ЄС

JEL коди: H75, I23

Вступ. Сучасні темпи розвитку інноваційних технологій та інформатизації суспільства обумовлюють формування інформаційного суспільства, що, у свою чергу, вимагає наявності та доступу до якісно нових знань і вмінь. При цьому широке використання мобільних телефонів, персональних комп'ютерів, планшетів, Інтернету та соціальних мереж створюють нові умови для спілкування і співпраці. Наразі існуючі можливості Інтернету змінюють особисті й робочі якості життя суспільства, а його всебічне використання зумовлює необхідність перебудови основних сфер діяльності

ⁱ Кубатко Олександр Васильович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;

ⁱⁱ Пімоненко Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;

ⁱⁱⁱ Кубатко Олександра Вікторівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету.

© О. В. Кубатко, Т. В. Пімоненко, О. В. Кубатко, 2015.



суспільства, у тому числі й освіти. Упродовж останніх десятиліть активно розробляються інноваційні форми електронного навчання, а саме: інновації у навчанні та викладанні; інновації у забезпеченні доступу до відкритих ресурсів тощо. Зважаючи на зазначені аргументи, реформування та адаптація системи вищої освіти з урахуванням саме сучасних умов розвитку й інформатизації суспільства стає нагальною потребою. Тому необхідним є пошук та впровадження відповідних форм та методів викладання, що, у свою чергу, повинні базуватися на використанні інноваційних інформаційних технологій.

У цьому аспекті перспективним напрямом є розвиток та впровадження дистанційної форми навчання. При цьому дистанційна форма навчання повинна забезпечувати доступність та надання якісної освіти на ринку освітніх послуг вищих навчальних закладів.

Постановка проблеми. Низка вітчизняних учених займається проблемами розроблення та впровадження дистанційних технологій у освітній простір, а саме: Ільницький Д. О., Кулага І. В. [3], Кульбашина Я. А. [4], Матвійчук А. В., Стрельник С. О. [3], Ярижко В. [6]. Однак, на жаль, наразі лишаються невирішеними питання щодо розроблення дієвих механізмів впровадження та поширення систем дистанційного навчання у навчальній практиці вітчизняних вищих навчальних закладів. У зв'язку з цим у першу чергу необхідною є систематизація переваг дистанційної форми навчання як для вищих навчальних закладів, так і для майбутніх абітурієнтів.

Метою дослідження є визначення тенденцій розвитку системи дистанційного навчання в Україні та європейських країнах, систематизація і характеристика основних переваг розвитку дистанційної форми навчання у вищих навчальних закладах.

Результати дослідження. Європейський досвід розвитку освітніх послуг свідчить про збільшення кількості університетів і коледжів, що пропонують отримання освіти за технологіями дистанційного навчання. При цьому головною умовою є наявність підключення до Інтернету та доступу до відповідної навчальної платформи.

Результати дослідження свідчать, що традиційно у світовій практиці виокремлюють три форми навчальних закладів, що пропонують можливість дистанційного навчання:

- «натуральні» дистанційні університети (пропонують лише дистанційну форму навчання);
- провайдери корпоративних тренінгів і/або курсів підвищення кваліфікації (проходження лише певних курсів за дистанційними технологіями);
- традиційні університети, що поряд із традиційними формами навчання (денна/заочна) пропонують навчання в режимі он-лайн [1].

Необхідно відмітити, що приблизно від 10% до 25% студентів у світі отримують освіту, використовуючи системи дистанційного навчання [8–12]. Згідно зі звітом Babson Survey Research Group станом на 2012 рік приблизно 26% усіх студентів США навчалися за дистанційними технологіями. При цьому приблизно 13% вивчали хоча б один дистанційний курс, а інші 13% перебували на повному навчанні за дистанційними технологіями (рис. № 1), тобто всі дисципліни вивчалися он-лайн [11].

Відповідно до дослідження «Електронні засоби навчання у вищих закладах Європи» [9] дистанційна форма навчання набуває все більшого поширення. Зокрема, в дослідженні взяли участь 249 установ із 38 країн (із яких 241 пов'язана з ЄС та є учасником різних європейських асоціацій та програм). Згідно з результатами опитування практично всі вищі навчальні заклади почали використовувати засоби електронного навчання. При цьому 91% опитаних установ використовує змішане

навчання, інтегруючи електронне навчання у звичайну систему викладання, але важливим є те, що 82% опитаних ВНЗ зазначають, що вони пропонують дистанційні курси навчання. У той час як практично всі ВНЗ беруть участь в окремих формах електронного навчання, рівень проникнення он-лайн викладання значно варіюється.

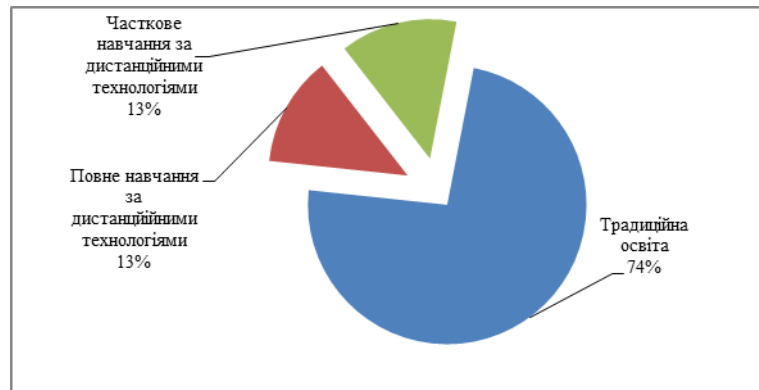


Рис. № 1 – Структура навчання за дистанційними технологіями у США (сформовано авторами на основі літературних джерел [8–12])

Так, лише половина ВНЗ зазначили, що електронне навчання реалізується у всьому університеті. Менше однієї третини ВНЗ вказали, що всі або більшість їх студентів використовують засоби електронного навчання.

Також відповідно до опитування є ряд напрямів підготовки, що вважаються найбільш відкритими до використання електронного навчання, а саме: бізнес і менеджмент, освіта і підготовка вчителів, інженерно-технічні дисципліни. При цьому найрідше електронні форми навчання використовуються в законодавстві та мистецтві. Необхідно відмітити, що у кожному другому навчальному закладі певні форми електронного навчання використовуються для підготовчих курсів, а в двох третинах – для вивчення мов.

У той самий час лише 8% опитуваних стверджують, що вони не впевнені в загальних пріоритетах і перевагах електронного навчання. Значною кількістю установ було заявлено, що вони будуть використовувати електронне навчання лише в певних дисциплінах: бізнес і управління (37%); освіта та підготовка вчителів (34%); математика та інформатика (33%); техніка і технологія (33%); суспільні, гуманітарні, медичні і природничі науки досить близькі до середнього рейтингу – приблизно 22%. Необхідно відмітити, що починають з'являтися електронні форми навчання в юридичних дисциплінах (14%) і дуже рідко – в галузі архітектури, мистецтва і дизайну (4%). Можна припустити, що останнє пояснюється особливістю викладання зазначених дисциплін.

Зауважимо, що у вітчизняній практиці система дистанційного навчання лише починає розвиватися та поширюватися. Так, на законодавчому рівні прийнято ряд регламентуючих документів, головним із них є Постанова «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про Національну програму інформатизації» тощо.

При цьому у статті 49 Закону України «Про вищу освіту» дистанційна форма навчання визначена як рівноправна поряд із традиційною очною (денною, вечірньою) та як різновид заочної форми навчання [6].

Згідно з Положенням про дистанційне навчання Міністерства освіти і науки України (від 25.04.2013 № 466) під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [6].

Аналіз вітчизняного досвіду використання дистанційного навчання вищих навчальних закладів свідчить, що станом на 2013 рік лише 9 українських вищих навчальних закладів пропонують можливість навчання за дистанційними технологіями. При цьому дистанційна форма навчання пропонується лише за певними напрямками підготовки. Перелік вищих навчальних закладів та напрями підготовки наведено у табл. 1.

Результати дослідження свідчать, що Сумський державний університет (СумДУ) є одним із провідних вищих навчальних закладів, що надає можливість навчатися за дистанційними технологіями. При цьому Сумський державний університет розробив та затвердив на загальноуніверситетському рівні ряд положень, документів, що регулюють та стимулюють розвиток дистанційних технологій у навчальному процесі, а саме:

1. Положення про застосування дистанційної форми навчання в Інституті заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання та на факультеті перепідготовки.
2. Про визначення розрахункового механізму оцінки якості супроводження дистанційних курсів.
3. Положення про Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання.
4. Положення про комп'ютерний клас самостійної роботи студентів.
5. Положення про навчально-методичні електронні видання.
6. Про використання навчально-методичних матеріалів дистанційної форми навчання.
7. Концепція розбудови єдиного освітнього середовища e-learning у СумДУ.
8. Вимоги до навчально-методичних матеріалів дистанційної форми навчання та критерії їх оцінювання.
9. Положення про відкритий освітній ресурс OpenCourseWare СумДУ.
10. Положення про Організаційно-методичний центр технологій електронного навчання.
11. Про проведення загальноуніверситетського конкурсу навчально-методичних матеріалів ОСW СумДУ та ін. [2; 5].
12. Також згідно з наказом МОН № 525 від 12.06.2008 «Про запровадження педагогічного експерименту з дистанційного навчання у Сумському державному університеті» було створено Регіональний центр дистанційного навчання, що входить до складу центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання Сумського державного університету [2; 5].
13. Станом на 1 квітня 2015 року Регіональному центру дистанційного навчання підпорядковано 27 локальних центрів Сумського державного університету у різних областях України, що забезпечують організаційну і методичну підтримку навчального процесу за дистанційною формою, online-студія та відділ розроблення дистанційних курсів [2].

Таблиця 1

Систематизація вітчизняних ВНЗ, що пропонують дистанційну форму навчання та відповідні напрями підготовки*

ВНЗ	Напрями підготовки	
Київський національний університет технологій та дизайну	1. «Менеджмент» 2. «Економіка підприємництва» 3. «Облік і аудит»	4. «Маркетинг» 5. «Фінанси і кредит»
Міжнародний університет фінансів	1. «Фінанси підприємства» 2. «Банківські технології і процеси» 3. «Міжнародний менеджмент»	4. «Менеджмент інновацій» 5. «Економіка підприємства» 6. «Облік і аудит»
Українсько-американський гуманітарний інститут «Вісконсинський міжнародний університет (США) в Україні» (ВМУУ)	«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»	
Національний університет водного господарства та природокористування	Усі акредитовані у ВНЗ спеціальності, за винятком спеціальностей «Архітектура» та «Прикладна математика»	
Національний технічний університет «ХПІ»	1. «Менеджмент організацій» 2. «Облік і аудит»	3. «Комп'ютерні системи і мережі»
Полтавський університет економіки і торгівлі	Лише для випускників коледжів і технікумів: 1. «Фінанси» 2. «Облік і аудит»	3. «Менеджмент організацій» 4. «Товарознавство і комерційна діяльність», «Технологія харчування»
Сумський державний університет	1. «Економіка підприємництва» 2. «Фінанси і кредит» 3. «Менеджмент» 4. «Маркетинг» 5. «Комп'ютерні науки» 6. «Інформатика»	7. «Електронні прилади і системи» 8. «Електроніка та електротехнології» 9. «Правознавство» 10. «Машинобудування»
Тернопільський державний технічний університет ім. І. Пулюя	1. «Комп'ютерні науки» 2. «Комп'ютерна інженерія» 3. «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» 4. «Обладнання переробних та харчових виробництв»	5. «автоматизоване управління технологічними процесами» 6. «Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси виробництва»
Хмельницький національний університет	1. «Інженерна механіка» 2. «Електроніка» 3. «Обчислювальна техніка» 4. «Радіоелектроніка»	5. «Прикладна математика» 6. «Економіка і підприємництво» 7. «Педагогіка» 8. «Легка промисловість»

* Сформовано авторами на основі [1; 2; 7].

Починаючи з 2009/10 навчального року в Сумському державному університеті започатковано online-аудіо- й відеотрансляції консультацій викладачів у локальні центри дистанційного навчання. Починаючи з вересня 2009 р., проведено більше 200 online-консультацій. При цьому спеціалізовані online-студії дозволяють забезпечити:

- проведення online-консультацій і занять для студентів дистанційної та заочної форм навчання;
- двосторонній аудіо- й відеозв'язок викладача і студентів;

- необмежені можливості використання віртуальної сенсорної дошки для презентацій і віртуальних демонстрацій;
- запис і online-трансляцію навчальних відеоматеріалів.

В автоматизованій системі дистанційного навчання СумДУ розроблено механізм розміщення й подальшого використання відеоматеріалів, що дозволяють студенту не лише чути й бачити викладача, а й спостерігати за всіма діями, які він виконує на комп'ютері під час демонстрації дистанційного курсу, роз'яснення щодо роботи з ним, проведення заняття [2; 5].

Зазначимо, що наразі ведеться безліч дискусій щодо переваг і недоліків системи дистанційного навчання. Так, дистанційна форма навчання однозначно не підходить тим, хто не вміє планувати свій час і у кого достатньою мірою відсутня сила волі. Адже, незважаючи на віддаленість викладачів і сесію один або два рази на рік, навчання не проходить безконтрольно. Необхідним є виконання обов'язкових контрольних робіт, тестів та інших завдань, за які потрібно заробляти бали, як і на денному відділенні. Тому для отримання нормальної якості знань бажаним вчитися дистанційно потрібно загартовувати в собі високий рівень самоорганізації [1; 4; 7]. Необхідно наголосити, що не всі знання та вміння можна передати за допомогою дистанційних форм навчання, окремі із них вимагають реальної практики. Ще одним недоліком дистанційного навчання є соціальна ізоляція. Оскільки спілкування та навчання відбувається он-лайн, студент втрачає реальну соціальну взаємодію з іншими людьми, яку б він мав, перебуваючи в реальному університеті.

Необхідно наголосити, що в сучасних умовах дистанційне навчання має ряд переваг. Так, дистанційна форма навчання є однією з найбільш прогресивних форм відкритої професійної самоосвіти без відриву від основної діяльності, що обумовлює економію часу та витрат на поїздки до університету. Також під час дистанційного навчання забезпечується постійний контакт із викладачами та надання необмеженої кількості консультацій. Тобто до важливих переваг дистанційного навчання можна віднести підтримку процесу самого навчання та належність даної форми навчання до системи безперервної освіти. Зокрема, підтримка та координація супроводжуваних викладачів – це те, що найбільше ціниться в системі електронного навчання. У межах обраного електронного курсу студент (слухач) має можливість вільно задати запитання своєму супроводжувачу викладачеві чи обговорити складне питання разом з іншими слухачами на форумі або чаті системи навчання. При цьому вартість навчання є вдвічі, а в деяких випадках навіть у чотири рази дешевшою, ніж на денному відділенні, й меншою на 10–30% за заочною формою. Також студент має можливість навчатись у своїй рідній країні, не залишаючи її, зареєструвавшись на дистанційні курси європейського університету.

Навчання упродовж усього життя (LLP – lifelong learning programs) набуває все більшого поширення в світі. Саме електронні засоби навчання є найбільш придатними та сприятливими щодо забезпечення безперервного навчання. Так, дистанційна форма навчання сприяє оновленню отриманих раніше знань та вмінь, надаючи можливість слухачам зберігати звичний для них стиль життя і роботи.

Однією з переваг дистанційної форми навчання є те, що студент має можливість самостійно обирати послідовність вивчення дисциплін і відповідний темп роботи. Студент самостійно обирає необхідний обсяг годин на вивчення певного матеріалу. Також дистанційна форма навчання використовує різноманітні варіанти електронної літератури, які студенти отримують через доступ до відповідної електронної системи навчання, електронної пошти, Skype, аудіо- та відеоконференцій тощо. Це сприяє економії часу на пошук необхідної літератури та відповідно коштів на придбання дорогих паперових підручників. Однак при цьому виникає проблема узгодженості

майнових та інтелектуальних прав на навчальні матеріали, оскільки самі розробники матеріалів не мають можливості контролювати використання своїх напрацювань.

Дистанційні технології розширюють можливість отримання вищої освіти особам із обмеженими можливостями. Відмітимо, що дистанційна форма навчання передбачає можливість паралельного навчання за декількома напрямками та отримання диплому за двома спеціальностями. У зв'язку з цим система дистанційного навчання відкриває нові можливості для розвитку академічної мобільності студентів. Так, студенти, які отримали гранти на навчання в інших країнах, можуть своєчасно, у визначені терміни вивчати та здавати відповідні дисципліни у базовому вищому навчальному закладі, перебуваючи за кордоном. При цьому можливий розвиток не лише міжнародної академічної мобільності, а і внутрішньої. Також збільшуються можливості залучення іноземних викладачів у вітчизняний навчальний процес. Систематизація переваг дистанційної форми навчання як для викладачів, так і для майбутніх абітурієнтів наведена на рис. № 2.



Рис. № 2 – Систематизація переваг дистанційної форми навчання як для викладачів, так і для майбутніх абітурієнтів (сформовано авторами на основі [1; 3; 4])

Висновки і перспективи подальших наукових розробок. Отже, аналіз зарубіжного досвіду функціонування дистанційної форми навчання свідчить, що система дистанційного навчання – це перспективний напрям розвитку сучасної освіти. При цьому дана форма навчання має ряд переваг як для студента, так і для вищого навчального закладу. Однак, на жаль, у вітчизняній освітній практиці дистанційні технології перебувають лише на стадії розвитку та розроблення. Тому необхідним є розроблення та впровадження відповідних механізмів стимулювання розвитку дистанційної форми навчання, що забезпечить доступ до якісної та сучасної освіти.

Література

1. *Дистанційна освіта* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravotoday.in.ua/ua/career/jur-education/ukraine/remote>.
2. *Дистанційне навчання в СумДУ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dl.sumdu.edu.ua>.
3. *Кулага, І. В.* Результати дослідження світового досвіду організації та розвитку дистанційної освіти [Електронний ресурс] // І. В. Кулага, А. В. Матвійчук, Д. О. Ільницький, С. О. Стрельник та ін. – Режим доступу : http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCQOFjAB&url=http%3A%2F%2Fkneu.edu.ua%2Fuserfiles%2Feducation2_0%2FE-learning-2013.docx&ei=CCVsVZDxB4GzsAHk7YHYBQ&usq=AFOjCNGHNw9BYyhEid471MMSZFBIAwRjXA&sig2=xTc1Wz2jP1uKu83XtaUnXg.
4. *Кульбашина, Я. А.* Застосування інноваційних педагогічних технологій для формування професійної компетентності майбутніх стоматологів / Я. А. Кульбашина // Педагогічний процес : теорія і практика. – 2013. – №. 4. – С. 104–117.
5. *Нормативна база СумДУ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sumdu.edu.ua/ukr/general/normative-base.html>.
6. *Про затвердження Положення про дистанційне навчання*: Наказ, положення від 25.04.2013 № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18>.
7. *Які ВНЗ України пропонують дистанційну освіту і скільки це коштує* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/articles/1619.html>.
8. *Enrollment in Distance Education Courses, by State: Fall 2012* [Electronic resource]. – Access mode : <http://nces.ed.gov/pubs2014/2014023.pdf>.
9. *Gaebel, Michael.* E-learning in European Higher Education Institutions November 2014. Results of a mapping survey conducted in October-December 2013 [Electronic resource]. / M. Gaebel, V. Kupriyanova, R. Morais, E. Colucci. – Access mode : www.eua.be.
10. *Identifying the Online Student* [Electronic resource]. – Access mode : http://www.erru.al/doc/NATIONAL_STRATEGY_OF_WS.pdf.
11. *Number and percentage of students enrolled in degree-granting postsecondary institutions, by distance education participation, location of student, level of enrollment, and control and level of institution : Fall 2012* [Electronic resource]. – Access mode : http://nces.ed.gov/programs/digest/d13/tables/dt13_311.15.asp.
12. *Straumsheim, Carl.* Identifying the Online Student [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.insidehighered.com/news/2014/06/03/us-releases-data-distance-education-enrollments>.

Отримано 25.05.2015 р.

Тенденции развития дистанционных технологий обучения в Украине и ЕС

АЛЕКСАНДР ВАСИЛЬЕВИЧ КУБАТКО*

ТАТЬЯНА ВЛАДИМИРОВНА ПИМОНЕНКО**

АЛЕКСАНДРА ВИКТОРОВНА КУБАТКО***

* кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики и бизнес-администрирования Сумского государственного университета,
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина,
тел.: 00-380-542-332223, e-mail: okubatko@ukr.net

** кандидат экономических наук, ассистент кафедры экономики и бизнес-администрирования Сумского государственного университета,
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина,
тел.: 00-380-542-332223, e-mail: tetyana.pimonenko@gmail.com

*** кандидат экономических наук, ассистент кафедры экономики и бизнес-администрирования Сумского государственного университета,
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина,
тел.: 00-380-542-332223, e-mail: okubatko@ukr.net

Переход к информационному обществу и быстрые темпы информатизации обуславливают развитие и использование современных информационных технологий в учебном процессе. В статье авторами рассмотрен зарубежный и отечественный опыт функционирования дистанционной формы обучения. В частности, проанализирован опыт зарубежных высших учебных заведений по использованию дистанционных технологий обучения, а также определено их отношение к развитию и распространению данной формы обучения. Выделено отечественное законодательное регулирование дистанционной формы обучения. Проанализирована деятельность высших учебных заведений в странах Европы по внедрению дистанционных форм обучения. Авторами систематизированы преимущества и недостатки дистанционной формы обучения как для высших учебных заведений, так и для будущих абитуриентов. Определено, что дистанционная форма обучения является перспективным направлением развития академической мобильности студентов.

Ключевые слова: академическая мобильность, дистанционная форма обучения, информационные технологии, образование, университет.

Mechanism of Economic Regulation, 2015, No 2, 93–102
ISSN 1726-8699 (print)

Comparison Analysis the Trends of the Development the Distance Learning in Ukraine and EU

OLEKSANDR Vas. KUBATKO*,
TETYANA V. PIMONENKO**,
OLEKSANDRA Vict. KUBATKO***

* *C.Sc. (Economics), Associate Professor, Department of Economics and Business-Administration, Sumy State University, R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine, phone: 00-380-542-332223, e-mail: okubatko@ukr.net*

** *C.Sc. (Economics), Assistant Professor, Department of Economics and Business-Administration, Sumy State University, R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine, phone: 00-380-542-332223, e-mail: tetyana.pimonenko@gmail.com*

*** *C.Sc. (Economics), Assistant Professor, Department of Economics and Business-Administration, Sumy State University, R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine, phone: 00-380-542-332223, e-mail: okubatko@ukr.net*

Manuscript received 25 May 2015

The development and using of the modern information technologies in the higher education are caused by the transformation of the information society and the higher temps of society's information. In the article the foreign and national experience of the distance learning are reviewed by authors. Besides, the implementation of the distance learning and their attitude to the distance learning are analyzed. Moreover the national legislative regulation is analyzed and systematized. The authors systematized the main advantages and disadvantages of the distance learning for the university and the future students. The authors highlighted the distance learning is a perspective way to develop the students' academic mobility.

Keywords: academic mobility, distance learning, information technology, education, university.

JEL Codes: H75, I23

Tables: 1; *Figures:* 2; *References:* 12

Language of the article: Ukrainian

References

1. Distance learning. – Access : <http://dl.sumdu.edu.ua>.
2. Kulaga, I. V. The results of the study of the world experience to develop the distance education. Access : http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCQOFjAB&url=http%3A%2F%2Fkneu.edu.ua%2Fuserfiles%2Feducation2_0%2FE-learning-2013.docx&ei=CCVsVZDxB4GzsAHk7YHYBQ&usg=AFQjCNGHNw9BYyhEid471MMSZFBIAwRjXA&sig2=xTc1Wz2jP1uKu83XtaUnXg. (In Ukrainian)
3. Kulbashna, Ya. A. (2013), “Using innovative pedagogical technologies to the professional competence formation of future dentists”, *The Pedagogical Process: Theory and Practice*, 4, 104–117. (In Ukrainian)
4. Legislation of SSU (2015), Access : <http://sumdu.edu.ua/ukr/general/normative-base.html>. (In Ukrainian)
5. On approval of distance learning, orders, regulations of 25.04.2013 № 466. Access : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18>. (In Ukrainian)
6. Distance education. Access : <http://pravotoday.in.ua/ua/career/jur-education/ukraine/remote>. (In Ukrainian)
7. What kind of universities propose the distance learning and how much? Access : <http://www.osvita.org.ua/articles/1619.html>. (In Ukrainian)
8. Enrollment in Distance Education Courses, by State : Fall 2012. Access : <http://nces.ed.gov/pubs2014/2014023.pdf>. (In English)
9. Gaebel, Michael, Kupriyanova, V., Morais, R., Colucci E. E-learning in European Higher Education Institutions November 2014. Results of a mapping survey conducted in October-December 2013. Access : www.eua.be. (In English)
10. Identifying the Online Student. Access : http://www.erru.al/doc/NATIONAL_STRATEGY_OF_WS.pdf. (In English)
11. Number and percentage of students enrolled in degree-granting postsecondary institutions, by distance education participation, location of student, level of enrollment, and control and level of institution: Fall 2012. Access : http://nces.ed.gov/programs/digest/d13/tables/dt13_311.15.asp. (In English)
12. Straumsheim, Carl. Identifying the Online Student. Access : <https://www.insidehighered.com/news/2014/06/03/us-releases-data-distance-education-enrollments>. (In English)